HATAY TÜRKÜLERİNDE "ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK" İZLERİ

Doç. Dr. F. Reyhan ALTINAY[•]

Abstract

"Multiculturalism" Traces in the Folk Songs of Hatay

In this article "multiculturalism" will be looked at on the basis of elements of music and in the music window in particular Hatay region which is a geography instance of our country fit to the nature of multi-cultural. Besides ethnomusicology and popular science disciplines illustrates the similarities in terminology and research methods; ethnomusicology focus on the elements of music from different cultural communities, the cultural context in which these elements in turn to make sense within the framework of cultural practices or music allows you to examine more.

In our country, a large majority of folk music research is perceived as the compilation and recording of "rural areas" a certain tradition - wedding, mourning ceremonies, religious rituals, practices, and seasonal transition periods - around the oral culture products (folk music, folk literature, folk dances, etc..). On the other hand, since the middle of 20. century. İn the nested complexity rural and urban life, the only type of music examination ruled out the possibility. In addition, it is not possible to say that there are elements of the same type of musical, scientific, and cultural context, the historical, social and geographical in nature "cultural diversity" into a feast almost every region of the country. From this perspective, not only at the article which is the subject of folk music of Hatay and its environments, cultural diversity, but also will be able to follow the footsteps observed "multiculturalism" in all kinds of music.

[•] E.Ü. DTM Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

Hatay is at the eastern end of the Mediterranean region in Turkey, hosting the presence of thousands of years of cultural heritages such as prophets, kings and empires. Information on the history of the music of the region goes back to 3-4 century AD. based on the specified from the tradition of religious music formats as local Christian churches and Jewish synagogues, schools, church choirs and choruses task is opened for the receivables of the period is playing a leading role in the development of church music. Hatay's multicultural structure is found in local folk songs, in long weather utterance / pronunciation styles and show themselves in the local language used in folk songs. Hatay region, in terms of instruments used in folk songs and melodies performed as draws attention to the diversity of.

In this context, the combination of a kind of cultural geography position of Turkey as well as many in our region "multicultural" and the structure of the Hatay region, is an area worthy of study in terms of music and culture relationship. This is available today in our region, religious, traditional and cultural communities in the context of types of music, musical practices, musical instruments, musical repertoire; voice styles and what to make of this cultural context, in-depth surveys of bears, as a requirement in terms of national cultural values would be brought to light.

Giriş

Bu makalede "çokkültürlülük" konusuna, müzik penceresinden ve özel olarak da, ülkemizin çokkültürlü yapısına örnek bir coğrafya olan Hatay ve yöresi müzik unsurlarından yola çıkılarak bakılacaktır.

Toplum bilimlerin, müzik bilimi ile kesişme noktasında yer alan müzikoloji ve etnomüzikoloji disiplinleri 19. yy. ortalarından itibaren önemli bir araştırma alanı olarak bilim ve sanat dünyasının gündeminde yerini almıştır. Müzik alanındaki üretimlerin sanatsal, estetik, felsefi bir ifadesi olan müzik

sanatının toplumsal olgular ve olaylar bütünlüğünde incelenmesi; sosyoloji, antropoloji, etnoloji, tarih, dilbilimi gibi disiplinlerle birlikte yol almasını gerektirmiştir. Müziğe ilişkin verilerin tarihsel bağlamda incelenmesi sürecinde öncelikle arkeolojik buluntular, çalgı prototipleri vb. üretimler; daha sonra da yazılı müzik metinlerinin bulunmasıyla, müzik olgusu hakkında daha fazla bilgi edinilmesi mümkün olmuştur. İnsanoğlunun kültür evrimi çerçevesinde müzik eserlerini – müzik yazıları yoluyla – notalı metinlere aktarması daha gelişkin bir müziksel düzeyi gerektirmiş; bununla eşzamanlı denilebilecek bir süreçte müzik teorisine ilişkin kitapların, edvârların[1] yazılması da müzik tarihine ışık tutan önemli adımlar olarak görülmüştür.

Müziksel ve doğadaki tüm ses kaynaklarından çıkan tınıların 1877'den itibaren Edison'un ses kayıt silindirleri sayesinde kaydedilmesi ise müzik biliminde yeni bir çığır açmış; müziğin çeşitli boyutlarıyla analiz edilmesi ve anlamlandırılması mümkün olabilmiştir.[2] Toplumbilimleri araştırmalarında, bir toplumsal grubun veya geleneksel, dinsel, kültürel gruplardaki çeşitli davranış kalıplarının, gündelik veya törensel pratiklerin gerçekleştirildiği "yerde, alanda/sahada" gözlenmesi; bu gözlemlerin yazılı metinler –müzik incelemelerinde ise müziksel ifadeler, nota metinleri– ile betimlenmesi "etnografi" ya da "halkbilimi" disiplinlerinin başlıca araştırma tekniklerindendir.[3] Müzik ve toplum etkileşimlerinin incelenmesi "sosyoloji" disiplini; müzik ve kültür etkileşimlerinin incelenmesi de "antropoloji"

---

[1] Ferit Devellioğlu, "Edvâr, 1.Devirler, zamanlar, asırlar. 2. Eski müzik nazariyatı kitaplarına verilen bir addır. Şarklıların Arap, Acem ve Türkçe telif ettikleri müzik kitaplarında, mecmûalarında makamlar ve usuller dâire şeklindeki şemalarla gösterilmek âdet olduğundan dolayı bu ismi taşırlar.", *Osmanlıca–Türkçe Ansiklopedik Lûgat,* Ankara, 2001, s. 204.

[2] Bkz. J.E. Kaemmer, *Music in Human Life, Anthropological Perspectives on Music,* (Çev: Yetkin Özer -Yayımlanmadı), Austin: University of Texas Pres.

[3] Gordon Marshall, "Etnografi", *Sosyoloji Sözlüğü,* (Çev: O. Akunhay–D. Kömürcü), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1999, s. 216.

disiplinini gerektirmiş; her ikisi de alanda "katılarak gözlem" tekniğini kullanan kültürel çalışmalar olarak yaygınlık kazanmıştır.

Müzik olgusunun, kültür ve kültürel pratiklerin bağlamında incelenmesi; müzik türleri, çalgılar ve çeşitli ses kaynakları, seslendirme ve çalma pratiklerinden oluşan müziksel icralar, müzik eşliğinde oyun, dans vb. kalıp davranışların sergilenmesi, müzik ve söz sanatları, müziğin icra edildiği ortamlar ve mekânlar, müziğin icra edildiği zamanlar, müzik icrasını izleyenlerin tutum ve davranışları gibi pek çok unsurun da eşzamanlı olarak incelenmesini içerir. Müzik olgusuna bu türden derinlemesine ve akademik bir düzeyde yaklaşan disiplinin adı da "etnomüzikoloji" olarak belirlenmiştir.[4]

Halk bilimi (*folklore*) de toplumların gelenekleri ve bu geleneklerin bağlamında üretilen sözlü kültür ürünlerini derleyen, inceleyen ve sınıflandırarak kültürel birikim (dağar) oluşturmayı hedefleyen bir bilim dalı olarak 19. yy. ortalarından itibaren önem kazanmıştır. Boas, folklorun insanların içinde yaşadığı sosyal dünyalarının anlatısal yaratıları olduğuna inanırken Malinowski, folklorun özellikle mitolojinin ilkel olarak adlandırılan kültürlerdeki özel işlevleri sunduğuna inanır.[5] A. Van Gennep'e göre folklor, sosyal hayatın kendinden başka hiçbir bilim tarafından birinci derecede dikkate alınmayan madde ve öğeleriyle ilgilenir.[6] P. Saintyves ise "folklor alanının genişliği itibariyle insanın gözünü yıldıran bir bilimdir" sözüyle halk biliminin geniş içeriğine dikkat çeker.[7]

---

[4] Kudret Emiroğlu–Suavi Aydın, "Etnomüzikoloji", *Antropoloji Sözlüğü,* Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2003, ss. 285 – 286.
[5] K. Emiroğlu–S. Aydın, "Folklor", *a.g.e.*, ss. 317 – 318.
[6] Nurettin Albayrak, "Folklor", *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü,* L&M Yayınları, İstanbul, 2004, ss. 177 – 181.
[7] Paul Saintyves, *Folklor El Kitabı,* Çev. Bilal Aziz Yanıkoğlu, İstanbul, 1951.

"Folk" (İng.) halk, insanlar, ahali[8] ve "lore" bilgi, ilim, bilim[9] sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuş olan "folklor" konusunda ilk bilgiler 1846'da ortaya konulmaya başlanmıştır. İngiliz araştırmacı ve yazar William John Thoms Londra'da yayımlanan *Atheneum* adlı derginin 22 Ağustos 1846 tarihli sayısında ilk kez halk kültürü ürünlerinin derlenmesini konu eden bir yazı yayınlar. Halk arasında yaşayan sözlü kültür ürünlerinin incelenmesi olarak algılanan folklor terimine ilişkin farklı adlar belirtenler de olmuştur.[10] Folklor terimi ülkemizde 1913 yılından itibaren "halkıyyat, harsiyyat, halk bilgisi, budun bilim" terimleriyle gündeme gelmiş ve günümüze yaklaştıkça "folklor, halk bilimi" terimleri yaygınlık kazanmıştır.

Etnomüzikoloji ve halk bilimi disiplinleri, araştırma yöntemleri ve terminolojileri bakımından benzerlikler göstermekle birlikte; etnomüzikoloji farklı kültürel toplulukların müzik unsurlarına odaklanması, bu unsurları o kültürel bağlamın veya kültürel pratiklerin çerçevesinde anlamlandırmaya yönelmesi bakımından müzik incelemesine daha fazla olanak sağlar.

Antropolojide araştırılan toplumsal gruba "dışarıdan" ve "içeriden" bakış anlamında kullanılan "etik" ve "emik" yaklaşımlardan ikincisi, etnomüzikoloji çalışmaları bağlamında, müziğin ve müziksel unsurların tanımlanması, anlamlandırılması bakımından işlevseldir.[11] Çünkü araştırılan topluluğun müzik unsurları ve müzik pratikleri, dışarıdan ne ölçüde nesnel bir bakışla incelenirse incelensin; o topluluğun günlük, mevsimlik vb. tören ve ritüellerine

---

8 *Standard English Dictionary*, "Folk", s. 199.
9 *Standard English Dictionary,* "Lore", s. 314.
10 Sait Evliyaoğlu – Şerif Baykurt, *Türk Halkbilimi,* II. Baskı, Ankara, 1988, s. 20.
(Henri Bourne; "Antiquitates Vulgares", Francis Grose; "Vulgar Tongue", John Brand; "Popular Antiquities", Herder; "Volkslied", Gerhard P. Normann; "Völkerskunde", Josef Rohrer; "Volks Forcshung", Friederich Ludwig John; "Volks'um, Volkstumskunda", John Felix Knaffel; "Volkskunde")
11 J.E. Kaemmer, *a.g.e.*, s. 9.

katılmadan, yani içeriden bakılmadan, o kültürel bağlamda ne anlam taşıdığı gerçekçi bir biçimde analiz edilemeyecektir.

Ülkemizde halk müziği araştırmaları büyük çoğunlukla "kırsal alanlarda" belli bir geleneğin –düğün, yas törenleri, dinsel ritüeller, geçiş dönemleri ve mevsimlik pratikler– çevresindeki sözlü kültür ürünlerinin (halk müziği, halk edebiyatı, halk oyunları vb.) derlenmesi ve kaydedilmesi olarak algılanmıştır. Buna karşılık 20. yy. ortalarından itibaren kır ve kent yaşamının iç içe geçen karmaşıklığında, tek tip bir müzik incelemesinden bahsedilebilmesi olanağı ortadan kalkmıştır. Ayrıca, tarihsel, toplumsal ve coğrafik yapısı itibariyle "kültürel çeşitliliğin" adeta bir şölene dönüştüğü ülkemizin her yöresinde ayni türde müziksel unsurların var olduğunu söylemek, bilimsel ve kültürel bağlamda olanaklı değildir. Bu açıdan bakıldığında, sadece yazımıza konu olan Hatay ve yöresi halk müziği değil, kültürel çeşitliliğin gözlendiği bütün yörelerimizdeki müzik türlerinde "çokkültürlülük" izlerini takip etmek mümkün olacaktır.

Türk Halk Müziği Tarihçesi

Ülkemizde ilk sistemli halk müziği derlemeleri 1920'li yıllardan itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bir *Hars (Kültür) Dairesi* kurularak, öncelikle yaşayan halk müziği unsurlarının saptanması için anketler hazırlanmış; bu anketlerin sonuçları 1922 yılında yayımlanmıştır. İkinci olarak *Hars (Kültür) Müdürlüğü* tarafından 1925 yılında Seyfettin ve Sezai Asaf kardeşler, Batı Anadolu'ya halk müziği derlemeleri için gönderilmiş ve bu derlemelerin sonuçları da Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanmıştır. Ülkemizdeki ilk resmi müzik okulu olarak bilinen Dârü'l-

Elhân[12] daha sonraki adıyla İstanbul Belediye Konservatuarında bir derleme heyeti kurulmuş; bu heyet 1926 -1929 yılları arasında yurdun çeşitli yörelerine dört gezi yaparak 850 civarında ezgi toplamıştır. Bu ezgiler notaya alınarak Konservatuar tarafından on beş defter halinde yayımlanmıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde "Musiki İnkılâbı" kapsamında, Ankara Devlet Konservatuvarı tarafından 1937-1952 yılları arasında, yurdun hemen hemen bütün yörelerinde halk müziği derlemeleri gerçekleştirilmiş ve günümüzdeki mevcut halk müziği dağarı bu derlemelerden elde edilmiştir.[13] Cumhuriyet Dönemi'nde diğer önemli girişim de Türkiye Radyoları'nda "Yurttan Sesler" toplulukları kurularak, Türk halk müziği yayınlarının başlatılmasıdır.[14] Muzaffer Sarısözen'in denetiminde 1940 yılında Ankara Radyosu, 1953 yılında İzmir Radyosu ve 1954'te İstanbul Radyosu Yurttan Sesler Toplulukları kurulmuştur.[15]

Hatay Halk Müziği ve "Çokkültürlülük"

Hatay Türkiye'nin Akdeniz bölgesinin doğu ucunda; binlerce yıllık kültür varlığını barındıran peygamberler, krallar ve imparatorlukların yurt

---

[12] Bkz. *Meydan Larousse Ansiklopedisi*, "Dârülelhan", C. 3, İstanbul, 1988, s. 406; *İstanbul Ansiklopedisi*, "Darü'l-Elhân", C. 2, s. 556; Gönül Paçacı, "Kuruluşunun 77. Yılında Dâr-ül-elhân ve Türk Musıkisi'nin Gelişimi I", *Tarih ve Toplum*, S. 121, Ocak 1994, ss. 48 - 54; "Kuruluşunun 77. Yılında Dâr-ül-elhân ve Türk Musıkisi'nin Gelişimi II", *Tarih ve Toplum,* S. 122, Şubat 1994, ss. 17 - 20.

[13] M. Şakir Ülkütaşır, *Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları,* Ankara, 1972, ss. 78 - 83.

[14] Ertan Ünal, "Atatürk'ün Radyosu", Yıllarboyu Tarih, Ekim 1981, ss. 59–65; Ertan Ünal, "Ankara Radyosu Bir Bodrumda Kuruluyor", Yıllarboyu Tarih, Kasım 1981, ss. 57-65.

[15] Bkz. İrkin Aktüze, "Radyo", İstanbul Ansiklopedisi, C. 6, ss. 295–296; Mansur Kaymak, "Folklorumuza Gönül Verenler", *Türk Halk Müziği ve Oyunları Ansiklopedisi,* C. 1, Ankara, 1982, ss. 6–7; Şerif Sait Çeren, "Muzaffer Sarısözen'le Bir Konuşma", Radyo Mecmuası, 15 Haziran 1944; Radyo Mecmuası, Yayın Yeri: Anakara, 5-1 Kânun 1941 (Sayı: 1), Mayıs 1949 (Sayı: 89); Radyo Mecmuası, "Radyomuzda Halk Musiki Çalışmaları", C. 1, S. 3, 15 Şubat 1942, s. 21; F. Reyhan Altınay, *Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği (Kitaplar–Makaleler–Nota Yayınları)*, Balçova Kaymakamlığı Yayınları, İzmir, 2004.

edindiği bir ilimizdir. Yörenin müzik geçmişine ilişkin bilgilerin M.S. 3 – 4 yy. a kadar dayandığı belirtilir; yöredeki Hıristiyan kilisesi ve Musevi sinagogunun dinsel müzik geleneğini biçimlediği, kilise koroları ve bu korolarda görev alacaklar için okulların açıldığı; dönemin kilise müziğinin gelişmesinde öncü bir rol oynadığı belirtilmektedir. Antakya'ya bağlı olup adını Şeyh Ahmet Kuseyri'nin tekkesinden (daha sonra türbe) alan Şenköy (Şeyhköy)'ün Halveti tarikatının izlerini taşıdığı, ayrıca, Hatay'da 20. yy. başlarına kadar Antakya Mevlevihânesi'nin de etkin olduğu göz önüne alındığında[16], Hatay ve yöresinin çokkültürlü yapısında, her şeyden önce farklı dinsel toplulukların iç içe yaşamış olmalarının önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Hatay ve yöresinde halk müziği alanında ilk kurumsal derlemeler Ankara Devlet Konservatuvarı tarafından 1946 yılında yapılmıştır. Ancak, halk müziği türüne ilişkin çalışmaların yaklaşık on yıl öncesinden başlatıldığı görülür. Hataylı yerel müzisyen Sıtkı Nakib'in girişimleriyle önce Hatay Müzik Kulübü'nde, Hatay Türkiye'ye katıldıktan sonra da Halkevi'nde yörenin türküleri üzerinde ilk çalışmalar başlatılır. Kaynakların bildirdiğine göre Hatay türküleri konusundaki ilk ciddi tespit ise 1937 yılında, İstanbul Konservatuarı Türk Musikisi Tasnif ve Tespit Heyeti'nden Doktor Suphi Ezgi ve Mesut Cemil Tel Beyler tarafından yapılmıştır. Hataylı Necmettin Melek, Necmettin Kâtip ve Osman Zeki Bilgin'in okudukları iki türkü, bir dağ havası ve bir depki havası notaya alınmış ve ilk değerlendirmeler bu heyet tarafından yapılmıştır.[17]

---

[16] Mehmet Tekin, "Türkülerimiz, Hatay'da Müzik Hayatının Gelişimi ve Antakya Türküleri", *Güneyde Kültür*, Eylül–Ekim 2002, Antakya–Hatay, s. 4.

[17] Bülent Nakib, "Halk Kültürümüzde Büyük Bir Boşluğu Dolduran Eser: Antakya Türküleri", *Güneyde Kültür,* Ocak–Şubat 2004, Antakya–Hatay, s.21.

Ankara Devlet Konservatuvarı tarafından 1946 yılında gerçekleştirilen ilk kurumsal derlemelerde Muzaffer Sarısözen, Halil Bedii Yönetken ve teknisyen Rıza Yetişen'den oluşan derleme heyetinin çalışmaları hakkında ise M. Tekin gözlemlerini şöyle belirtir:

"*Heyet 25 Temmuz 1946 günü Antakya'ya geldi, Halkevi'nde çalışmalara başladı. Hatay'da iki hafta kalan heyet son derlemesini 8.8.1946 günü Delibekirlili Kul Mehmet'ten yaptıktan sonra 10 Ağustos'ta çalışmaları tamamlayarak Antakya'dan ayrıldı. Hatay gezisi 10. derleme gezisiydi. İçel, Antalya, Hatay. Bu gezide derlenen 285 ezgiden 146'sı Hatay'a aitti. Bu çalışma türküler için adeta bir kurtarma ve koruma kazısı görevi yapmıştı.*"[18]

Halil Bedi Yönetken *Derleme Notları* adlı kitabında Hatay, Reyhanlı, Şenköy (Şeyhköy), Yayladağı gibi yörelerdeki derlemeler sırasında aldığı notların referansında "halay" türü oyun ve ezgilerin bu yöredeki yaygınlığı üzerinde durmuştur. Bu türe ilişkin olarak yerel ağızlardaki "halay, hala, alay" kullanımlarının yanı sıra; Hatay ve yöresine özgü ayakla yere tepmek anlamına gelen "depki" yerel söyleyişinin de halay oyun türüne işaret ettiğini belirtmiştir. Hatay ve yöresinde "depki havaları" adıyla bilinen bu türün "döndürmeli" yani karşılıklı olarak kadın–erkek gruplarınca karşılıklı diyaloglu söyleme geleneği de yaygındır. Ayrıca, yazar bu yörede "İlbeyli ağzı havalar, Barak ağzı havalar, ağıtlar, bozlaklar, derebeyi türküleri, Cezayir havaları, Karacaoğlan ve Dadaloğlu'ndan havalar"ın yaygın olduğunu belirterek halk müziği ürünlerinin çeşitliliğine vurgu yapmıştır.[19]

Örnek 1: Elbeyli (=İlbeyli ağzı) uzun hava.

SİZE DERİM SİZE BEYLER AĞALAR (ELBEYLİ AĞZI)

---

[18] M. Tekin, *a.g.m.*, s. 6.

[19] Halil Bedi Yönetken, *Derleme Notları II*, Orkestra Yayınları, İstanbul, 1991, ss. 49–52. (*TFA*, S: 162, İstanbul, 1963).

Yöre : Hatay

Kaynak kişi : İzzet Özkan

Derleyen : Halil Atılgan

SİZE DERİM SİZE DE BEYLER AĞALAR
DOST ELİNDEN SEVDİCEĞİM AĞLAR
GELDİĞİMİ DUYMAMIŞ DA AKÇA KUĞULAR
DAHA ELBEYLİOĞLUMU DA İSTANBUL'DA SANIYOR[20]

Örnek 2: Gâvurdağı ağzı uzun hava.

HALEP'TE BİR GÜZEL GÖRDÜM (GÂVURDAĞI AĞZI)

Yöre : Hatay

Kaynak kişi : İzzet Özkan

Derleyen : Halil Atılgan

HALEP'TE BİR GÜZEL GÖRDÜM
ASLI ERMENİ ERMENİ
GÜZEL GÖRMEK İSTERİSEN
HELE GEL GÖR MERYEM'İ MERYEM'İ[21]

Hatay'ın çokkültürlü yapısı, yöredeki türküler ve uzun havaların söyleyiş/seslendirilme biçemleri (tavrı) ile türkülerde kullanılan yerel dilde de kendini göstermektedir. Bunların başında, Hatay ve yöresinin Amik Ovası coğrafyasında konumlanışı nedeniyle yöre türküleri ve uzun havalarının yerel bir söyleyiş biçemi olan "Amik ağzı" adıyla anılması gelir. Geçmişten günümüze yörede yetişmiş halk şairlerinin seslendirdiği Amik Ovası ve aşiret türküleri bu söyleyiş biçimi ve ağızla biçimlenmiştir.

[20] *A.g.e*, s. 451.
[21] *A.g.e*, s. 312.

Örnek 3: Amik ağzı uzun hava.

BEN BİR YÜCE BEYDİM İNDİM DÜZE (AMİK AĞZI)

Yöre : Hatay

Kaynak kişi : İzzet Özkan

Derleyen : Halil Atılgan

AMAN BEN BİR YÜCE BEYDİM İNDİM DÜZE
YAŞIM ONBEŞ İDİ YETİŞTİ YÜZE
BİR MİNNNETİM KALDI ŞU TÜRKMEN KIZDA
MEVLA'NIN AŞKINA BAĞIŞLA BENİ[22]

Örnek 4: Amik ağzı

ÇIKSAM ŞU DAĞLARA YAZ GELİRM'OLA (AMİK AĞZI)

Yöre : Hatay

Kaynak kişi : İzzet Özkan

Derleyen : Halil Atılgan

AMAN ÇIKSAM ŞU DAĞLARA DA GENE BUGÜN YAZ GELİRM'OLA
AMAN BİR MEKTUP GÖNDERSEM BİZİM ELDEN TEZ GELİRM'OLA
ŞU ZALİM DÜŞMANLAR DA GENE BİZDEN VAZGELİRM'OLA
AMAN DUMANA DA GENE OĞLUM KÜÇÜK ALİ MUHAMMED'İM DUMANA
VALLAH GENE ATAŞ DÜŞTÜĞÜ YERİ YAKAR OĞLUM DUMANA YAVRUM DUMANA OY OY[23]

Örnek 5: Amik ağzı.

GENE TUTTU DA ŞU DAĞLARIN BORANI (AMİK AĞZI)

Yöre : Hatay

Kaynak kişi : İzzet Özkan

Derleyen : Halil Atılgan

GENE TUTTU DA ŞU DAĞLARIN BORANI
HANÇER VURUP DA ACERLEME YARAMI

---

[22] *A.g.e*, s. 113.
[23] *A.g.e*, s. 171.

SANA DERİM MISTIK PAŞA VİRANI
NİC'OLDU DA ELİ KIRBAÇLI ÇİZMELİ BEYLER NİC'OLDU[24]

Örnek 6: Amik ağzı.

YOL ÜSTÜNDE BİTEN OTLAR (AMİK AĞZI)

Yöre : Hatay
Kaynak kişi : İzzet Özkan
Derleyen : Halil Atılgan

YOL ÜSTÜNDE BİTEN OTLAR
VAKTİ GELİR KURUR BİR GÜN
SERSERİYE MEYİL VERME
AKIL BAŞA GELİR BİR GÜN[25]

H.B.Yönetken notlarında, Hatay halk müziği ürünlerinin, Türkmen kültürünün etkin olduğu yörelerde Orta Anadolu "bozlak" ezgi tipine benzerliği üzerinde durmuş; bununla birlikte Gaziantep yöresindeki Barak aşiretlerine özgü "İlbeyli (Elbeyli) ağzı, Barak ağzı"[26] gibi uzun hava tiplerinin de bu yöredeki yaygınlığına dikkat çekmiştir. Yörenin halk müziği ürünlerindeki diğer karakteristik ağız ve söyleyiş özelliğini ise Gavurdağı havalarının oluşturduğu gözlenir. Ayrıca, Çukurova, Gaziantep ve Hatay'a İstanbul gibi büyük kent merkezleri ile Rumeli'nden göçler nedeniyle kısmen Rumeli halk müziği ürünlerinin sözel, ritmik ve ezgisel özellikleri de türkülere yansımıştır.

Örnek 7: Bu türkü Rumeli yöresinde de benzer şekilde okunmaktadır.

LOFÇA'NIN ARDINDA KAYA
Yöre: Hatay
Kaynak Kişi: Mehmet İpekçi

---

[24] *A.g.e*, s. 262.
[25] *A.g.e*, s. 511.
[26] Bkz. Mustafa Özgül–Salih Turhan–Kubilay Dökmetaş, *Notalarıyla Uzun Havalarımız*, Ankara, 1996, ss. 38–40.

Derleyen: Muzaffer Sarısözen

LOFÇA'NIN ARDINDA KAYA (aman aman)
KAYADAN BAKARLAR AYA

Bağlantı:
CANIM LOFÇA'LI LOFÇA'LI
DOLDUR FİNCANI FİNCANI
A CANIM YANDIM LOFÇA'LI
TAKALIM ALTIN KOPÇALI

LOFÇA'NIN ALTINDA PINAR (aman aman)
LOFÇA'LIM PINARDAN DÖNER
Bağlantı
LOFÇA'NIN ALTINDA KUYU (aman aman)
LOFÇA'LIMIN KİBAR DA HUYU
Bağlantı

Hatay Türkülerinde Karakteristik Unsurlar

Türk halk müziği ürünlerinde hemen her yörenin kendine özgü müziksel karakteristiğini ifade eden "kalıp ezgiler" veya "çekirdek ezgi kalıpları (*core melodic structures*)" bulunur ve bu ezgi kalıpları yöresel müzik geleneğinin taşıyıcıları olarak iş görür. Hatta kimi yörelerde sadece belirli bir tek ezgi kalıbı üzerine söz döşenerek maniler, koşmalar seslendirilir ki, bu türden örnekler için "baskın kalıp ezgi (*dominant stock melodies*)" tanımlaması son dönemlerde kullanıma girmiştir.[27] Ayrıca, coğrafik olarak yakın yörelerden derlenerek dizi, seyir, karar perdesi, güçlü perdesi, asma karar perdesi gibi özellikleri nedeniyle benzerlik gösteren bazı halk ezgileri adlandırılırken: "derlendikleri yereldeki adlandırma+ayak" formulasyonuna uygun olarak tanımlanmış olup sözgelimi, "müstezat ayağı, kalenderi ayağı, muhalif ayağı" gibi örnekler bu türden adlandırmalardandır.

[27] F. Reyhan Altınay, "Dinar Halk Müziğinin Anayasası: Kerem Havaları", *Marsyas Uluslararası Kültür Sanat ve Müzik Festivali*, Afyonkocatepe Üniversitesi–Dinar Belediyesi İşbirliğinde (Sempozyum Bildirisi), 7 – 8 Mayıs 2010.

Hatay türkülerini ezgisel ve makamsal bakımdan inceleyen M. Aydın Atalay da, benzer bir mantıktan yola çıkarak, yörenin bazı türkülerini "Hisarlı Garip Ayağı" olarak tanımlamıştır.[28] Ayrıca, örnek verdiği "Gül Kuruttum" türküsünün, Hicazkâr makamı benzerliği göstermesi; Kütahya türkülerinin başlıca kaynak kişisi olan Hisarlı Ahmet (İnegöllü)'den derlenen benzer makamdaki türküleri de referans alarak, bu tanımlamayı yaptığını düşündürmüştür. Bununla birlikte Hatay halk müziği ürünleri ezgisel bakımdan incelendiğinde, ezgilerin birbirinden oldukça farklı makam, dizi ve seyir karakteristiğine sahip olduğu gözlenir. Yani yukarıda da bahsedildiği üzere bu yöreye özgü belirgin bir çekirdek ezgi kalıbı ya da kalıplarından söz edilmesi mümkün olmayıp Türk halk müziği geleneğinde az rastlanır zengin bir melodik yelpazeyle karşılaşılır.

"Gül Kuruttum, Altın Tasta Gül Kuruttum, Fincanı Taştan Oyarlar" dizeleriyle başlayan Hatay türküleri, günümüzde Türk halk müziği ve Türk sanat müziği topluluklarının ortak repertuarları arasında yer almaktadır.

Bu açıklamaların ışığında, Hatay halk müziği ürünlerinde yerel/geleneksel ezgi kalıplarının, Türk sanat müziği makam geleneği ile ilişkilendirilmesi ihtiyacı açıkça görülmektedir. Bununla birlikte Hatay'ın makam geleneği bakımından oldukça ileri bir düzeye erişmiş olan Urfa, Diyarbakır, Gaziantep gibi Güneydoğu illerimize yakın bir coğrafik konumda yer alması da, yörenin halk müziği ve sanat müziği ürünlerinin ortak bir paydada buluşmasına olanak sağlamıştır. Yörede dinsel müzik geleneğinden kente taşınmış örneklerin, ağırlıklı olarak makamsal yapıyı hissettirdiği de

[28] M. Aydın Atalay, "Hatay Türkülerinde Hisarlı Garip Ayağı", *Güneyde Kültür*, S. 101-102-103, Temmuz – Ağustos – Eylül 1997, ss. 22 – 24.

düşünülürse; Türk müziği makamlarının bütün ihtişamıyla Hatay halk müziğinde yaşadığını söylemek hiç de yanlış olmayacaktır.

Hatay ve yöresinden derlenmiş olan kimi türkülerin "Garip, Kerem, Yahyalı Kerem" gibi adlarla bilinmesi ise "âşık tarzı" ürünlerin yöredeki yaygınlığına işaret eder. Hatay'ın özellikle Gavurdağı yöresinden derlenen halk müziği ürünleri incelendiğinde âşık tarzı ürünlerin öne çıktığı görülür. Hatay ve yöresinde bilinen başlıca âşıklardan; Ceylanlılı Âşık Hacı, Delibekirli Kul Mehmet, Hacı Hüseyin Yıldırım, Âşık Ali Vural, Âşık Abdo, Aziz Tok, Mustafa İncedil, Duran Bebek, Gül Ahmet Yiğit gibi isimler sayılabilir.

Örnek 8: Seldiren Karacaoğlan'ı.

YÜRÜ BRE YİĞİTDE YOL İLE YÜRÜ

Yöre : Hatay
Kaynak kişi : İzzet Özkan
Derleyen : Halil Atılgan

YÜRÜ BRE YİĞİTDE YOL İLE YÜRÜ
AĞUSTOSTA ERİR DAĞLARIN KARI
GAYET GÜZEL OLSA DA YİĞİDİN YÂRİ
O YİĞİT YÂRİNE NAZINAN GELİR[29]

Örnek 9: Amik Karacaoğlan'ı bozlak.

HÛRİ MELEK VAR MI DA SENİN SOYUNDA

Yöre : Hatay
Kaynak kişi : İzzet Özkan
Derleyen : Halil Atılgan

HÛRİ MELEK VAR MI DA SENİN SOYUNDA
ARZUMANIM KALDI DA USUL BOYUNDA
KADİR GECESİNDE BAYRAM AYINDA

---

[29] *A.g.e,* s. 522.

ÜZERİNE GÖLGE OLAN DALLAR ÖĞÜNSÜN[30]

1946 yılından itibaren Hatay ve yöresinde yapılan derlemelerde kaynaklık eden başlıca yerel müzisyenler ve halk sanatçılarından oldukça az sayıdaki isim TRT THM repertuarında belirtilmiştir. Oysa yörenin türküleri ve ezgilerini derleyen başta Muzaffer Sarısözen olmak üzere Hataylı araştırmacılar Sadık Ayhan İpek[31] ve Sıtkı Nakib pek çok önemli yerel halk sanatçısını da kaydetmişlerdir. Bu kaynak kişiler şöyle sıralanabilir: Nimet Nerkis, Ferit Tekyay, Sait Arslan, Mehmet İpek, Sıdıka Şerbetçi, Süleyman Cülha, İsmail Gören, Ahmet Avni Öğretmen, Ali Başkıran, İsmail Saidi, Mehmet Parlak, Panos Çapar, Hanım Güler, Mehmet Aldıç, Mustafa Karataş, Hasan Keyfçi, Selim Önal, Hakkı Kolağası, Muhammed Çalar, Hamdi Canpolat, Naif Şahin, Ali Vural, Osman Genç, Hanefi Demirtaş, Ali Şanlı, Mehmet Alkaç, Tevfik Ünlü, Aşir Alkaç, Ekrem Gerçek, Mümin Gülşen, Elmas Akyüz, Durak Yakar, İsmail Kont, Ali Kılıç, Mahmut Bozkurt, Veli Yılmaz, İsmail Canbolat, Hüseyin Motuk, Şaban Motuk, Osman Motuk, Hasan Kurt, Miktat Coşkun, Mahmut Kamaluk, Memet Kurt, Hayri Er, Âşık hacı, Âşık Kul Mehmet, Şenköy halkı – koro, Sadık Ayhan İpek, Recep Balcı,

---

[30] *A.g.e*, s. 329.

[31] Bu konuda ayrıca bkz. S. Ayhan İpek, "Halk Müziği ve Antakya'nın Bu Müzik İçindeki Yeri", *Güneyde Kültür*, S. 36, Şubat 1992, ss. 7-8; S. "Antakya Halk Müziğinin Özellikleri", *Güneyde Kültür*, S. 37, Mart 1992, ss. 28-29; "Antakya Halk Müziğinde Bir Başka Konu", *Güneyde Kültür*, S. 40, Haziran 1992, ss. 18-19; "Antakya Türkülerinde Özel Konular", *Güneyde Kültür*, S. 41, Temmuz 1992, ss. 32-33; "Halk Müziğinde Diğer Öğeler", *Güneyde Kültür*, S. 42, Ağustos 1992, ss. 22-23; "Antakya Türkülerinde Romantik ve Fantastik Öğeler", *Güneyde Kültür*, S. 44, Ekim 1992, s. 26; Halil Atılgan, "Antakya Türküleri ve Zurnacı İzzet Ağa", *Güneyde Kültür*, Ağustos 1993, ss. 3-16; "Antakya'da Unutulmuş Bir Halk Sazı: Argun", *Güneyde Kültür*, S. 55-56, Eylül-Ekim 1993, ss. 3-6; Fatma Ayparlar, "Hatay Çocuk Tekerlemeleri", *Güneyde Kültür*, Şubat 1998, ss. 16 – 20.

Keskin Keser,[32] Veli Gönül, Sabahat Bilen, İskenderunlu Emel Aksay, Halide Alkan, Mahmut Kuşçu, Ali Arı ve Yöre Ekibi.[33]

Hatay ve yöresi, türküler ve ezgilerin icralarında kullanılan çalgılar bakımından da çeşitlilik dikkat çeker. Kentsel müziğin, yerel müzik ile iç içe geçtiği gözlenen yörede çoğunlukla kanun, ud, keman, darbuka; Reyhanlı, Yayladağı, Amik ve Gavurdağı gibi yörelerde davul–zurna, kemane, bağlama (saz); dinî–tasavvufî müziğin yaygın olduğu alanlarda ney, kudüm ve kadınların geleneksel hamam eğlencelerinde darbuka–dümbelek, zilli def gibi çalgıların öne çıktığı gözlenir. Hatay yöresinde özellikle "ud" çalgısının yaygınlığı, bu yöredeki bazı olayların hikâye biçimine getirilerek türküleştirilmesi ve "öde –yani ud'a– almak" deyimi ile ifade edilmiştir. Önceleri kentte din dışı müziğin icrası için çalgıcı bulunmadığından, gayri Müslimler ve Ermeni vatandaşlar yörenin müzisyenleri olarak iş görürken, davul–zurna takımı çalgıcılarının da Antep, Halep, Kuseyr gibi yörelerden getirtildiği daha sonra bunların büyük bir kısmının yöreye yerleştiği belirtilmektedir.[34]

Hatay ve yöresi sözlü kültür ürünlerinden "haahalar" ve "cilleler" de kendine özgü, ezgili söyleyiş tavrıyla mani biçimindeki halk şiiri ürünlerine farklı bir renk katar.

Örnek 10: Haaha ve Cille manileri.

HAA HA YERDE BULDUM ON KURUŞ
HAA HA ON KURUŞUN DİBİ BOŞ
HAA HA ANTEKEDEN KIZ ALIN
HAA HA ANTEKE KIZLARI HOŞ

[32] M. Tekin, *a.g.m.*, ss. 7–8.
[33] *TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kitabı* (Yöre Adına Göre), TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları No: 51, s. 57.
[34] Mehmet Tekin, *a.g.m.*, s. 5.

ANTEKE'NİN DÜZLERİ
AÇILMIŞ NERGİZLERİ
BEN YÂRİMİ DİĞNERKEN
YİTİRDİM ÖKÜZLERİ

KARANFİL DEMET DEMET
YÂRİMİN ADI MEMET
YÂR BENİM OLURSA
REYHANLI OLUR CENNET [35]

Sonuç

Müziğin bir kültürel değer olduğu yaklaşımından yola çıkılarak, bu kültürel değerlerin incelenmesiyle yerel ve geleneksel kültürleri, toplumları tanımayı, anlamayı; o kültürel bağlam içindeki müziksel unsurları anlamlandırmayı hedefleyen etnomüzikoloji disiplini, çağımızda toplumbilimlerine "müzik sanatının" penceresinden ışık tutmaya devam etmektedir.

Ülkemizin hemen her yöresinde yaşayan/yaşatılan müzik geleneklerimizin zenginliği ve çeşitliliği göz önüne alındığında, toprağın üzerindeki müziksel bulgulardan daha çok artık toprağın alt katmanlarındaki, kesitlerindeki müziksel bulguların da yardımıyla yerel–ulusal–evrensel kültür köprülerinin kurulmasına yönelik araştırmaların yapılması ihtiyacı iyiden iyiye hissedilmektedir. Bu türden müzik ve kültür incelemelerinde ise en geçerli ve bilimsel yöntemin "alan araştırma yöntem ve teknikleri" olduğu gerçeği, müzik bilimcileri ve toplum bilimcilerin işbirliği içinde birlikte üzerinde durmaları gereken bir konudur. Büyük bir hızla değişen dünyamızda, müzik–kültür ilişkisi bağlamında incelenen toplulukların, gündelik ve törensel yaşamlarına katılarak gözlem yoluyla müzik pratiklerini, çağın ileri kayıt teknolojilerinden

[35] Bülent Arı, "Hatay'da Mani Söyleme Geleneği", *VI. Hatay Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri*, Hatay Folklor Araştırmaları Derneği, Antakya / Hatay, 2004, ss. 89–100.

yararlanmak suretiyle duysal–görsel kayıtlarla belgelemek hayati bir önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye kültür coğrafyasının bir tür bileşkesi konumundaki pek çok yöremizde olduğu gibi "çokkültürlü" yapısıyla Hatay ve yöresi, müzik–kültür ilişkisi bakımından incelenmeye değer bir alandır. Bu yöremizde günümüzdeki mevcut dinsel, geleneksel, kültürel toplulukların bağlamında müzik türlerinin, müziksel pratiklerin, çalgıların, müzik dağarlarının neler olduğu; seslendirme biçemlerinin nasıl olduğu ve bu kültürel bağlamda ne anlam taşıdığına ilişkin derinlemesine araştırmaların yapılması, ulusal kültür değerlerimizin gün ışığına çıkarılması bakımından bir gereklilik olarak görünmektedir. Bu konudaki çözümünün anahtarı da başta Üniversitelerimizin bünyesindeki Türk Müziği Konservatuarları, Müzikoloji, Etnomüzikoloji Bölümleri olmak üzere konuya duyarlı kurumlar ile bu ülkenin kültürüne ve yeryüzündeki tüm kültürlere samimi ölçülerde değer veren bilim insanları ve sanatçıların elindedir.

Kaynakça

Aktüze, İrkin "Radyo", *İstanbul Ansiklopedisi*, C. 6.

Albayrak, Nurettin "Folklor", *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, L&M Yayınları, İstanbul, 2004.

Altınay, F. Reyhan. *Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği (Kitaplar–Makaleler–Nota Yayınları)*, Balçova Kaymakamlığı Yayınları, İzmir, 2004.

…………………. "Dinar Halk Müziğinin Anayasası: Kerem Havaları", *Marsyas Uluslararası Kültür Sanat ve Müzik Festivali*, Afyonkocatepe Üniversitesi–Dinar Belediyesi İşbirliğinde (Sempozyum Bildirisi), 7–8 Mayıs 2010.

Arı, Bülent. "Hatay'da Mani Söyleme Geleneği", *VI. Hatay Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri*, Hatay Folklor Araştırmaları Derneği, Antakya / Hatay, 2004.

Atalay, M. Aydın "Hatay Türkülerinde Hisarlı Garip Ayağı", Güneyde Kültür, S. 101-102-103, Temmuz–Ağustos–Eylül 1997.

Atılgan, Halil. "Antakya Türküleri ve Zurnacı İzzet Ağa", *Güneyde Kültür*, Ağustos 1993.

…………….... "Antakya'da Unutulmuş Bir Halk Sazı: Argun", *Güneyde Kültür*, S. 55-56, Eylül-Ekim 1993.

Ayparlar, Fatma. "Hatay Çocuk Tekerlemeleri", *Güneyde Kültür*, Şubat 1998.

Çeren, Şerif Sait. "Muzaffer Sarısözen'le Bir Konuşma", *Radyo Mecmuası*, 15 Haziran 1944; *Radyo Mecmuası*, "Radyomuzda Halk Musiki Çalışmaları", C. 1, S. 3, 15 Şubat 1942.

Devellioğlu, Ferit. "Edvâr, *Osmanlıca–Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 2001.

Emiroğlu, Kudret–Suavi Aydın, "Etnomüzikoloji, Folklor", *Antropoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2003.

Evliyaoğlu Sait–Şerif Baykurt, *Türk Halkbilimi*, II. Baskı, Ankara, 1988.

İpek, Sadık Ayhan. "Halk Müziği ve Antakya'nın Bu Müzik İçindeki Yeri", *Güneyde Kültür*, S. 36, Şubat 1992.

…………………, "Antakya Halk Müziğinin Özellikleri", *Güneyde Kültür*, S. 37, Mart 1992.

…………………, "Antakya Halk Müziğinde Bir Başka Konu", *Güneyde Kültür*, S. 40, Haziran 1992.

…………………, "Antakya Türkülerinde Özel Konular", *Güneyde Kültür*, S. 41, Temmuz 1992.

…………………, “Halk Müziğinde Diğer Öğeler”, *Güneyde Kültür*, S.42, Ağustos 1992.

…………………, “Antakya Türkülerinde Romantik ve Fantastik Öğeler”, *Güneyde Kültür*, S. 44, Ekim 1992, s. 26;

İstanbul Ansiklopedisi, “Darü'l-Elhân”, C. 2.

Kaemmer, J.E. *Music in Human Life, Anthropological Perspectives on Music*, (Çev: Yetkin Özer -Yayımlanmadı), Austin: University of Texas Pres.

Kaymak, Mansur “Folklorumuza Gönül Verenler”, *Türk Halk Müziği ve Oyunları Ansiklopedisi,* C. 1, Ankara, 1982.

Marshall, Gordon. “Etnografi”, *Sosyoloji Sözlüğü*, (Çev: O. Akunhay–D. Kömürcü), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1999.

Meydan Larousse Ansiklopedisi, “Dârülelhan”, C. 3, İstanbul, 1988.

Nakib, Bülent. “Halk Kültürümüzde Büyük Bir Boşluğu Dolduran Eser: Antakya Türküleri”, *Güneyde Kültür*, Ocak–Şubat 2004, Antakya–Hatay.

Özgül, Mustafa–Salih Turhan–Kubilay Dökmetaş, *Notalarıyla Uzun Havalarımız*, Ankara, 1996.

Paçacı, Gönül. “Kuruluşunun 77. Yılında Dâr-ül-elhân ve Türk Musıkisi'nin Gelişimi I”, *Tarih ve Toplum*, S. 121, Ocak 1994. ………………

……………… “Kuruluşunun 77. Yılında Dâr-ül-elhân ve Türk Musıkisi'nin Gelişimi II”, *Tarih ve Toplum*, S. 122, Şubat 1994.

Saintyves, Paul. *Folklor El Kitabı,* Çev. Bilal Aziz Yanıkoğlu, İstanbul, 1951.

Standard English Dictionary, “Folk, Lore”.

Tekin, Mehmet. “Türkülerimiz, Hatay’da Müzik Hayatının Gelişimi ve Antakya Türküleri”, *Güneyde Kültür*, Eylül–Ekim 2002, Antakya–Hatay.

TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kitabı (Yöre Adına Göre), TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları No: 51.

Ülkütaşır, M. Şakir. *Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları,* Ankara, 1972.

Ünal, Ertan "Atatürk'ün Radyosu", *Yıllarboyu Tarih,* Ekim 1981.

………….., "Ankara Radyosu Bir Bodrumda Kuruluyor", *Yıllarboyu Tarih,* Kasım 1981.

Yönetken, Halil Bedi. *Derleme Notları II*, Orkestra Yayınları, İstanbul, 1991.

(*TFA*, S: 162, İstanbul, 1963).

TRT Türk Halk Müziği Repertuarındaki Hatay Türküleri

Türkü Adı	: PINARA VURDUM KAZMAYI
Repertuar Numarası	: 474
Yöresi	: ANTAKYA
Kimden Alındığı	: EMEL AKÇAY
Derleyen	: MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi	: ------
Notaya Alan	: MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı	: AL MENDİLİ (HALAY)
Repertuar Numarası	: 475
Yöresi	: ANTAKYA – ŞENKÖY
Kimden Alındığı	: ------
Derleyen	: MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi	: ------
Notaya Alan	: MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı	: ALTIN TASTA GÜL KURUTTUM
Repertuar Numarası	: 485
Yöresi	: ANTAKYA
Kimden Alındığı	: SIDIKA ŞERBETÇİ
Derleyen	: MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi	: 4 /2 /1947
Notaya Alan	: MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : ŞU KARŞIKİ DAĞDA KAR VAR
Repertuar Numarası : 504
Yöresi : HATAY
Kimden Alındığı : EMEL AKÇAY – HALİDE ALKAN
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 24/3/1947
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : LOFÇALI (Örnek – 1)
Repertuar Numarası : 590
Yöresi : HATAY
Kimden Alındığı : MEHMET İPEKÇİ
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 10/12/1947
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : GÜL KURUTTUM
Repertuar Numarası : 664
Yöresi : HATAY
Kimden Alındığı : MEHMET İPEK
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : TÜTÜNCÜDEN TÜTÜN ALDIM
Repertuar Numarası : 768
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : MEHMET İPEKÇİ – SIDIKA ŞERBETÇİ
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derlenme Tarihi : 6/9/1946
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : AMAN AMAN BAĞDATLI
Repertuar Numarası : 915
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : NECMETTİN MELEK
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : ELİ ELİME DEYDİ
Repertuar Numarası : 1015
Yöresi : HATAY – ŞENKÖY
Kimden Alındığı : MAHMUT KUŞÇU
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : HASAN DAĞI OYMAK OYMAK
Repertuar Numarası : 1101
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : SIDIKA ŞERBETÇİ
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 17/10/1946
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : HEY GÜZEL HAN
Repertuar Numarası : 1429
Yöresi : ANTAKYA – ŞENKÖY
Kimden Alındığı : ------
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : MAVİLİM YAKDIN BENİ
Repertuar Numarası : 1787
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : ------
Derleyen : MUZAFFER SARISÖZEN
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : VARDIM BAKDIM SÜT PİŞİRMİŞ
Repertuar Numarası : 1829
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : MEHMET İPEKÇİ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI
Derleme Tarihi : 1946
Notaya Alan : MUZAFFER SARISÖZEN

Türkü Adı : OY GELİN KINAN KUTLO'LA (Kına Havası)
Repertuar Numarası : 1995
Yöresi : ANTAKYA – İSKENDERUN
Kimden Alındığı : NİMET NERKİZ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI – M. SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 26/7/1946
Notaya Alan : ATEŞ KÖYOĞLU

Türkü Adı : FİNCANI TAŞTAN OYARLAR
Repertuar Numarası : 2058
Yöresi : ANTAKYA – İSKENDERUN
Kimden Alındığı : NİMET NERKİZ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI – M. SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 26/7/1946
Notaya Alan : ATEŞ KÖYOĞLU

Türkü Adı : DAMDAN DAMA İP GERDİM (ŞİRİNİM)
Repertuar Numarası : 2059
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : SIDIKA ŞERBETÇİ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI – M. SARISÖZEN
Derleme Tarihi : 31/7/1946
Notaya Alan : ATEŞ KÖYOĞLU

Türkü Adı : HANIM ARABAYA BİNMİŞ
Repertuar Numarası : 2722
Yöresi : HATAY – İSKENDERUN
Kimden Alındığı : NİMET NERGİZ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI
Derleme Tarihi : ------
Notaya Alan : İSMET AKYOL

Türkü Adı : ATEŞİM YANMADAN
Repertuar Numarası : 2870
Yöresi : ANTAKYA
Kimden Alındığı : SIDIKA ŞERBETÇİ
Derleyen : ANKARA DEVLET KONSERVATUARI

Derleme Tarihi	: 4/8/1946
Notaya Alan	: NEŞE DİLEKÇİOĞLU

Türkü Adı	: KALEDEN İNDİRDİLER (EMMO)
Repertuar Numarası	: 3148
Yöresi	: HATAY – HASSA
Kimden Alındığı	: ALİ ARI
Derleyen	: ALİ CANLI
Derlenme Tarihi	: 1953
Notaya Alan	: ALİ CANLI

Bu makale, *EGEDEN Dergisi*, Ege Üniversitesi Yayını, Yıl: 2, Sayı: 6, İzmir–Güz/2010, ss. 38–39'da yayımlanmıştır.

Prof. Dr. F. Reyhan ALTINAY

04 Nisan 2021
İzmir